

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők
Székelyudvarhely,
Bethlen-u. 5.
ev. ref. papi lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

<p>FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár. FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ, székelyudvarhelyi ref. pap.</p>	<p>KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«</p>	<p>Megjelenik: minden vasárnap egy iven. ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.</p>
---	--	--

Világbéke.

Mikor válik majd valóra a mai emberiség édes álma, vágya, reménysége: a világbéke. Mikor köti majd egybe az egész emberiséget a szeretet annyira, hogy a gyűlötségnek még csak árnyéka se legyen közöttük. A mai felfogás mellett azt felelhetjük, hogy talán soha! És ha figyelemmel kísérjük a nagy világ mai folyását; a népek és nemzetek nagy családjainak forrongását, alakulását, nemzeti és társadalmi életét, bizony, bizony azt kell mondjuk, hogy a világbéke magasztos fogalma elérhetetlen ábránd, csalóka délibáb, semmi egyéb.

Minden népnek és nemzetnek meg van a maga faji jellege, különleges nemzeti szokása; más az élete, reménye, vágya, multja, jelene, s jövőjét is a maga saját nemzetének felfogása, érzése szerint készíti elő. Minden éghajlat emberének más és más a vérmérséke, s így műveltsége s indulatainak határa is egymással nem egyező. És más a nyelve! S mégis erős a hitünk, hogy mindezen ellentéteket átfogja hidalni egy láthatatlan kapocs, mely minden népeknél ugyanegy, s mely megveti alapját a világbékének s ez az áthidaló kapocs: *a szeretet*.

A jövőtől várjuk, hogy hozza fel erre a gyűlöléssel, vadsággal egymás ellen küzdő világra a szeretet napját. A jövőtől várjuk, hogy a holttestekkel fedett, vérrel borított csataterekre borítsa rá az örök béke himes fátyolát.

A napokban játszódtott le az emberiség egyik tanulságos, véres drámájának utolsó felvonása. Egyhangu távirat vitte hírül a várakozó kíváncsi világnak, hogy megkötött az orosz-japán béke.

E béke végetvetett a tizennyolcz hónap óta tartó kegyetlen emberirtó háborúnak. Rémes borzongással kísértük figyelemmel a lefolyt háboru véres tusáit, hol ember rontott embertársaira állati vadsággal, vad fanatizmussal, s ezrével, százezérekkel fedte a csatateret Istennek legremekebb teremtménye: az ember, legyilkolva embertársától. Ir-tózatot olvasni a mai miveltnak, felvilágosodottnak hirdetett világban folyó háboruk borzalmait. Hiszen most a felvilágosodás és haladás is csak e borzalmak nagyobbá tételén munkál. Egy nagyobb irodalmi, vagy nemzeti művet nem fogadunk olyan kíváncsisággal, mintha azt olvassuk, hogy ujabban ilyen meg ilyen gyorstüzelő ágyut, vagy fegyvert találtak fel, mely perczenként képes egy pár száz ember életét kioltani. Önkéntelen rámondjuk, hogy milyen nagyszerű találmány. Pedig valójában nem egyéb egy újabb veszedelmesebb emberirtó gépnél.

Ha olvassuk a háboruk rémes borzalmait, önkéntelen jön a kérdés, hogy mindez miért? Miért a mostani korban az a rengeteg ember és pénzázdozat?! Miért? Miért? E kérdésre nincsen felelet, mert ha igazán lehetne felelni, ha igazán megakarnának felelni e kérdésre azok, kiknek kezében élet vagy halál van letéve, akkor megszünnének az emberirtó háboruk.

Mi mások voltak a régi háboruk. A kiontott vérből nemzetek, népek szabadsága, jóléte fakadt. A vérrel öntözött csatatereken élt, virult a szabadság virága. Forrongott, rajzott az egész világ. Népek váltak ki, vándoroltak, hazát foglaltak, alkottak és tartottak fenn karddal, vérrel. A régi emberek, a régi nemzetek sorsa a háboru jó és balszerencsésjétől függött. Az erősebb győzött. A gyenge elbukott s megerősödve igyekezett vissza-

szerezni elvesztett szabadságát, elnyomott jogait. De most?! Az emberiség leélte gyermekkorát. Minen nép megalkotta a maga nemzeti államát és ha most ezek a nemzetek egymással háborut kezdenek, annak nyomában nem szabadság, nem boldogság, de könny, nyomor fakad. Lejárt a hódítások kora. Most a békés fejlődés erősíti a népeket, nemzetek. A háboru csak romlást, pusztulást hozhat. Most a háboru nem emel fel, hanem porba sujt, honnan hosszú évek után lehet talpraállani csak.

A huszadik századot szeretik a felvilágosodás századának hirdetni. Kérdés, valóban az-é? Ha látjuk, hogy a legnagyobb állatiassággal ront egymásra az ember, s ha látjuk a folyó és lefolyt háboruk vad borzalmait, s ha látjuk, hogy egyik fél vesztén, halálhörgésén ujjong a győző, s a leigázott, porba sujtott népek felett örömmámorban uszik a Czézároknak vad csorda népe, nem-é inkább az ó-kor sötétsége az, mit látunk, mint a felvilágosodás fényes százada? Hol az igazság akkor, midőn a nyers erő dönti el a népek boldogulásának feltételét, s az egyik nép bukásán örvend, emelkedik a másik.

Minden nép a boldogságra törekszik. Saját nemzetének nagysága kell hogy lelkesítse, hevítse. Minden intézményében, cselekedetében saját nemzeti jellegét, mivoltát igyekszik kifejezésre juttatni. Azonban mindezek nem zárják ki, sőt nagyon is lehetővé teszik, hogy s különböző népek és nemzetek egymás mellett mint jó szomszédok elférve, egymásnak törekvéseit, nemzeti és állami szokásait tiszteletben tartva, kézt kézbe téve, testvéri szeretetben haladjanak a boldogulás felé. Legyen harcz e nemes versenyben a szellem fegyverével s ne a nyers erő, ne a sötétség döntse el a né-

pek igazát, hanem a szellem nagysága, a felvilágosodásnak fénye.

Az orosz-japán béke megkötésekor volt éppen a világbéke apostolainak tanácskozása a belgák fővárosában, Brüsszelben. A gyümölcs érik, bár lassan. Lassan, nagyon lassan hódít tért magának a világbéke eszméje. De kicsinyként be kell lássák a népek és nemzetek vezetői azt, hogy a népek és nemzetek csak akkor érhetik el a boldogulást, ha a békés munkálkodás biztosítva lesz, ha a haladás fundamentuma a béke megdönthetetlen alapjára lesz letéve.

Most minden nemzet milliókba kerülő fegyveres erőt kénytelen fenntartani csak azért, hogy nyugalma némileg biztosítva legyen. Micsoda erőforrása vonatik el a hadsereggel a nemzeteknek? Hiszen a sok, rengeteg pénzáldozat mellett, a nemzetek legmunkabiróbb népe, az ifjuság színjava csak fogyasztója lesz nemzetének, de hasznára egyáltalán nem addig, míg katona ideje eltelik.

Vajha a most lefolyt véres háboru tanulságul szolgálna, vajha egy lépéssel közelebb vinne a világbéke megvalósulásához, akkor legalább nem lett volna hiába az a rengeteg véráldozat. Most még csak álmodunk a világbékéről s a világ mostani kialakuló, forrongó állapota mellett ez talán most nem is lehet másképp. De el kell jöjjön a valódi felvilágosodás kora, mikor a harcz csak a szellem fegyverével vivatik, mikor lomtárba kerülnek az emberirtó pokoli gépek, s mikor a tudomány is az emberiség boldogítására, nem az öldöklő fegyverek gyorsabbá tételével történik. Most még sötét van, de el kell jöjjön a megújulás kora, mikor az örök béke boldogítja, teszi hatalmasá a népeket és nemzeteket!

Csiki Albert.

TÁRCZA.

A hűség próbája.

A gyarló földi ember, kit Isten a maga képeére teremtett, hányszor megtagadja önmagát, meg Istenét!

Elmerülve a földi lét ideig-óráig tartó gyönyöreibe, megfélemedezik Istenéről, Teremtőjéről, meg az örökéletről.

Nyargal a hiu ábrándok himes lepkéi után, a bűn sötét utain, nem gondolva avval, hogy hova vezet az az ut, amelyre lépett, s melyen halad.

Fut, rohan földi vágyai után, melyek a bűn kelepczéjébe csalják — s csak akkor ébred meg a keserű valóságra, a mikor már késő. — Csak ekkor ismeri meg az Istent s csak ekkor fordul hozzá segedelemért: »Atyám! ments meg engem!«

Az égi Atya, ki a bűnösnek halálát nem akarja, segít a nyomorulton, aki mikor már eloszlottak egeről a vészfellegek, ismét csak a testnek él. Pedig »a test nem használ semmit, a lélek az, a mi megelevenít.« »A ki a testnek vet,

az a testből arat magának kárhozatot; s ki a léleknek vet, az a lélekből arat örök életet.« (Gal. VI. 8.)

Gyarló, hálátlan teremtése az ember az Istennek. Mert midőn a szerető Isten, ingyen kegyelméből megbocsát a bűnösnek s kiségit a bűn tomboló árjából, s keblébe újra édes nyugalmat ültet: a hála többnyire elszokott maradni. Az ilyenek nem hallják a nagy apostol szavát, ki így szól: »Szenved-e valaki közületek: imádkozzék; öröme van-e valakinek: dicsérje az Urat!« (Jak. V. 13.)

Nem így volt ez demeterfalvi Rigmány Bénénel. A konfirmációkor, mikor az urvacsorát először vette föl, ezen ígéret mondotta neki a tiszteletes ur: »Semmit se félj azoktól, a miket szenvedni fogsz... Légy hű mindhalálig és neked adom az élet koronáját!« (Ján. II. 10.)

Mintha csak sejtette volna a pap azokat a keserű napokat, melyeknek elébe nézett. Rá a szenvedések egész özöne várt. Már kora ifjúságában kopogtatott ajtaján a könyörtelen halál s elragadta szülőit, szeretteit. Szomorú árvaságra jutott. Ő hát nem azok közé tartozott, kiknek így szólott az Ur: »örvendezz ifju a te ifjúságodban!« (Préd. XII. 1.)

Majd pedig, mikor szívét az első szülői öröm

Istentiszteleti rendtartás a magyarországi református keresztyén egyházban.

(A konventi bizottság javaslata).

1. §. A magyarországi ev. ref. keresztyén egyház gyülekezetei számára a János szerint való evangyélium IV. részének 24. verse, az apostoli kor példája és hazai egyházunk eddig követett gyakorlata alapján, a következő istentiszteleti rendtartás állapítatik meg.

2. §. Ez a rendtartás az országos egyház valamennyi gyülekezetére nézve egyaránt kötelező s csak zsinat által módosítható.

Első fejezet.

Rendes istentiszteletek.

3. §. A rendes istentiszteletek helye a templom; idejét a presbiterium a helyi körülmények figyelembevételével, de mindenesetre úgy állapítja meg, hogy vasárnapokon és ünnepeken mind a délelőtti, mind a délutáni, hétköznapokon legalább a reggeli istentisztelet mindenütt megtartassék.

Első szakasz.

Vasárnapi és ünnepi istentiszteletek.

4. §. Ily istentiszteletek tartandók a közönséges vasárnapokon és a mi ünnepeinken, u. m.: új év első napján, nagypénteken, husvét első- és másodnapján, áldozócsütörtökön, pünköszt első- és másodnapján, a reformáció emlékére szentelt

boldogította, a kegyetlen sors elküldé ismét a halált s megfosztotta őt az édes anyai örömtől: elnémitotta a szeretett kised kisgyermekét, melyekkel gyűgyögve ejté ki az első szót: »apám«, »anyám« . . .

Gyültek egére a vészfellegek. De ő nem csüggedt el; megcsendültek fülében az irás szavai: »Légy hü mindhalálig!«

S sajtó szívére enyhítő balzsamot talált az élet könyvében: a bibliában. Ott üdögélt vadszölvel befuttatott árnyás tornácán, kezében a könyvek könyvével, melynek soraiban vigaszt, enyhülést talált, feledte fájdalmát!

Ha megkondultak az Ur hajlékába hivatkozó harangok, az előbbi könyvet felcserélve imakönyvével, elindult a templom felé. A templomban ajtatosan, szívhez szólóan zengett Rigmányi Béniné ajkáról a szent zsolozsma . . .

Isten, ki mindnyájunknak gondviselő édes Atyánk, s ki szeretve vezet életutainkon, ujra próbára teszi. A Rigmányi Béni marhái közt betegség támad s azok mind elpusztulnak.

De a Rigmányiné hite szilárd marad. S ajkain megcsendül a Zsoltár: »Az Ur én nékem őriző pásztorom« (XXIII. Zs.) S majd ismét együtt látjuk Rigmányinét vigasztalójával: a bibliával, melyből olvasgat:

»Az Urnak fenyítését fiam, ne utáld meg se meg ne und az ő dorgálását. Mert akit szeret az Ur, megdorgálja és pedig mint az atya az ő fiát, a kit kedvel.« (Péld. III. 11—12.)

vasárnapon (október hó utolsó vasárnapján), karácsony első- és másodnapján.

5. §. A vasárnapi és ünnepi istentiszteletek rendje ez:

I. Délelőtt.

Beharangozás után, míg a gyülekezet a templomba besereglik: gyülekező ének.

A lelkész beérkezése után:

1. Fennálló ének (invocatio).
2. Főének.
3. Imádság.
4. Ének.
5. Isten igéjének hirdetése.
6. Imádság.
7. Miatyánk.
8. A gyülekezet megáldása.
9. Adakozásra felhívás és hirdetés.
10. Ének.

II. Délután.

1—4. pontig úgy, mint délelőtt.

5. Ünnepeken: egyházi beszéd; vasárnapokon: biblia- vagy kátémagyarázat, ez utóbbi úgy, hogy az alapul szolgáló bibliai szövegek magyarázandók a mi hitvallásaink szellemében.

6. Miatyánk.
7. A gyülekezet megáldása.
8. Ének.

Második szakasz.

Hétköznapos istentiszteletek.

6. §. A hétköznapos istentiszteletek rendje ez:

»Szenved-e valaki ti köztetek? Imádkozzék!« (Jak. V. 13.)

Az arany a tűzben, az ember a szenvedésben tisztul és nemesedik.

»Könyörülj rajtam; óh Isten, könyörülj rajtam, mert benned bizik az én lelkem és a te szárnyaid árnyékában vagyok reménységem, míg elnémulnak a nyomoruságok. stb.« (Zsolt. LVII. 2.)

Egyszer a faluban tűz ütött ki; öt ház égett le, köztük a Rigmányi Béniné is. Porig égtek. Mindenüket el hamvasztotta a tűz. Semmit sem menthettek ki. Csak a biblia maradt, mely tovább is vigasztalója maradt Rigmányinének. Rigmányi Béniné hü maradt tovább is, nem zugolódik a sors csapásai ellen, hanem belenyugszik Isten akaratába.

De alig hogy felépült az új ház, helyre állott a régi rend, alig hogy felhangzott a Rigmányiné ajkán a dicsérő és hálaadó zsolozsma: »Mindenkoron áldom az Urat!« (XXXIV. Zs.) Szomoruvá változott minden. Az még sohasem elégette meg a Rigmányiné szenvedéseit.

Egy hűvös őszi éjszakán halvány mécses látszott át a Rigmányiéék ablakán. S ha vizsgáljuk a kis hajlékot, szomorú kép tárul fel előttünk.

Sárgulnak az őszi lombok, herved a virág. Ősz van künn, de óh ősz benn is.

Az ágyban fekszik az öreg Rigmányi, lélegzete mind lassabb, lassabb. A haldokló ágya mellett ott térdel hitvese, felesége kezében ima-

I. Délelőtt.

1. Fennálló ének.
2. Főének.
3. Imádság.
4. Miatyánk.
5. A gyülekezet megáldása (és hirdetés).
6. Ének.

II. Délután.

Egészen úgy, mint délelőtt.

7. §. Hétköznapi bibliamagyarázat alkalmával a rend ez:

1. Fennálló ének.
2. Főének.
3. Imádság.
4. Bibliamagyarázat.
5. Miatyánk.
6. A gyülekezet megáldása (és hirdetés).
7. Ének.

Második fejezet.

A rendkívüli istentiszteleti cselekmények vagy szertartások.

Első szakasz.

A sákámentumok kiszolgáltatása.

I. A kereszteleés.

8. §. A kereszteleés rendes helye: a templom; ideje: vasárnapokon és ünnepeken a délutáni-, hétköznapiokon a délelőtti istület végén, az utolsó éneklés előtt.

Kereszteleés rendkívüli módon a templomon kívül is lehet.

könyvével, s könnyben lábbadozó szemeivel az égre tekint... »Atyám! ha lehetséges, muljék el tőlem e keserű pohár.« »Mindazonáltal legyen meg ne az én, hanem a te bölcs akaratod.« A könyörtelen halál rideg, kárörvendő arcával újra megjelent és elszólitotta a hü élettársat, a szerető férjet, a család fenntartóját. Rigmányiné ott állott némán megboldogult férje mellett s mint künn a fáról a sárgult levelek, úgy perregtek könnyei. De ajkai panaszra még most sem nyitak. Így sóhajtott: »Az Ur adta, az Ur el is vette, áldott legyen szent neve érette!«

* * *

Künn a nagy természetben öröm, vidámság lakozik. Minden ujul, minden vidul, minden örül a kikeleten. Zöldül a határ, vig dalaitól a madaraknak zeng a zöldülő erdő; megérkezett a kellemes tavasz.

»A szép természet ölében,
Minden rég felébredt már,
Rég zengi a zöld cserjében
Himnuszát a kis madár...«

Csak özv. Rigmányinénel nincs öröm, nincs tavasz. Öt ősz van, bánat van. Vig dal helyett egy-egy bus ének hallszik ki a házból:

»Uram! könnyel öntözöm nyoszolyám,
De bölcs tetszéseden megnyugovám;
S hiszem: — bár utaid nem láthatom, —
Hogy javamra van könny és fájdalom!
Jól tevéél hát, felhőt vonván egemre
És but küldvén a bu helyérül:

9. A templomban való kereszteleés rendje ez:

1. Fohász.
2. Szertartási beszéd.
3. Szülék és keresztszülék fogadástele.
4. Kereszteleés.
5. Könyörgés.
6. Megáldás.
7. Ének.

10. §. A templomon kívüli kereszteleés rendje ugyanez, csak az éneklés marad el.

11. §. A felnöttek megkereszteleése rendszerint a templomban, a gyülekezet jelenlétében meg végbe; rendkívüli módon azonban ez is végrehajtható a templomon kívül is.

Rendje a következő:

1. Fohász.
2. Szertartási beszéd.
3. Kérdések feltétele.
4. Vallástétel.
5. Megkereszteleés.
6. Az egyházba való felvétel.
7. Könyörgés.
8. Miatyánk.
9. Megáldás.
10. Ének. (A templomon kívüli szertartásnál elmarad).

II. Urvacsoraosztás.

12. §. Az urvacsorát rendszerint a templomban, a gyülekezet jelenlétében és részvételével kell kiosztani évenként hatszor, u. m.: böjtfővasárnap, husvét, pünköst, új-kenyér, új-bor és kárácsony alkalmával.

Lelkem könyveinek vizében,
Mint a gyölcs, megtisztul s fehérül.«

A templomban is földzendül az ének panaszos hangja:

»Könnyhullatásim én nekem
Kenyerem: éjjel, nappal...« (XLII Zs. 2.)

Ily elhagyatottságban teltek s multak az öreg Rigmányiné utolsó napjai.

Egy idő óta a templomban üres a Rigmányiné széke s elnémult a zsoltár ajkain.

Midőn utoljára a templomban volt, ezt énekelte

»Édes Atyánk nyujts kegyelmet,
Hogy mi is mint gyermekek
Ugy szerethessünk tégedet,
S legyünk mindvégig hivek,
Lelked felettünk vigyázzon,
Hogy a föld el ne szakasszon,
Hanem égbe siessünk,
Hol te veled lehessünk.« (CXLVII. dics. 3)

Aztán egy szép nyári este elhangzott ajkáról otthon az utolsó dal is:

»Te benned biztunk eleitől fogva...«

A lehanyatló nappal utolsót pislogott élte mécsese, utolsót dobbant hü szive is. S a kiszemeltnek a felkelő nap már ravatalára hinté aranyos sugarait. És az öreg Rigmányi Bényiné, ki hiven megharcolta az élet nehéz harcát, megtartván a hitet; elköltözött teljesültét érni oda fenn az Úr emez ígéréteinek: »Légy hiv mind halálig s neked adom az élet koronáját!«

Várady Albert.

Redkivüleg a templomon kívül is kiszolgáltatható a betegeknek a foglyoknak és halálraítélteknek.

13. §. Az urvacsora kiszolgáltatásának rendje ez:

A rendes vasárnapi istentisztelet 1—10. pontig

1. Fohász.
2. Szertartási beszéd.
3. Bűnbánó imádság.
4. Nyilvános vallástétel.
5. Bűnbocsánathirdetés és meghívás az urasztalához.

6. Ének.

7. A jegyek megáldása a szereztetési igék elmondásával és hálaadással.

8. A szentjegyek kiosztása a gyülekezet alkalmi éneke alatt az urasztalához járulóknak

9. A lelkész vagy lelkészek urvacsorája.

10. Bezáró rövid beszéd.

11. Hálaadó imádság.

12. Megáldás.

13. Gyülekezeti ének.

14. §. Az urvacSORAOSZTÁSI SZERTARTÁSNAK mindenestől az urasztalánál kell folytania.

15. §. A betegek és halálrakészülők urvacSORÁZÁSÁNAK rendje a következő:

1. Fohász.

2. Szertartási beszéd.

3. Könyörgés

4. Bűnbocsánat hirdetése.

5. Jegyek megáldása a szereztetési igék elmondásával.

6. A szentjegyek kiosztása.

7. Hálaadás.

8. Miatyánk.

9. Áldás.

16. §. Foglyoknak az Ur vacsorája lehetőleg teljes szertartással osztandó ki. (Folyt köv.)

BÉKEKÖVETEK.

Isten igéje.

Az ifjuság három ékessége.

»Vigyázzatok, álljatok meg a hitben férfiasan és erősen; minden dolgokban a szeretet vezessen.«

I. Kor. XIV. 13. 14.

II. A hit buzgóság.

A tanuló ifjuságnak második ékessége: a *hitbuzgóság*. Az anyaszentegyház igen nagy súlyt

fektet arra, hogy a különböző iskolák ifjusága, elsősorban pedig a mi református tanintézetekünk növendékei *vallásosan* neveltsenek, hogy midőn kilépnek az életbe: bennük az anyaszentegyház áldozatkész, hiteős tagokat nyerjen. Régebb, míg a közoktatás ügy, a tanár és tanító képzés egészen a felekezetek kezében volt, nem kellett attól tartanunk, hogy a vallásos és egyházas nevelés hiányt szenved: de ma kettőzött éberséggel kell örködnünk, hogy református hitvallású növendékeink, minden intézetnél hitőkben ne csak megmaradjanak, hanem meg is erősítsenek.

Az élet és világ felfogás nagyon megváltozott. A vallásos hit régen nem szorult védelemre, mert minden ember, nem véve ki a tanult embereket se, legfőbb törvénynek azt tartotta,

hogy az *isten félelme minden bölcsességnek kezdete*. Ez a benső egyéni hitvallás, ez az erős meggyőződés aztán nemcsak irányt szabott az emberi cselekedeteknek, hanem e hitből merítettek erőt a küzdelmekben, vigasztalást a szenvedésekben. Ma azonban, az igaz keresztyén hitvallás sok oldalról ostromoltatik, s az anyaszentegyháznak sok ellensége van. A hitelenséggel, az anyagi gondolkozással, a felületes tudománnyal, mind erős harcot kell vívnia az anyaszentegyháznak. Holott célja, feladata ma sem más mint régen volt: *békességet adni e világnak, üdvösségre vezetni a lelkeket*.

Kérlek azért titeket, kedves növendékek, ne hogy a *tudományoknak szele által* elragadtassatok és megrendüljete a hitben, melyben születetek, megkeresztelkedtetek, s többen közületek arról, a konfirmáció alkalmával, ünnepélyes fogadalmat is tettek. *Álljatok meg azért a hitben férfiasan, erősen*, mert tanulmányaitok között igen nagy szükségetek van egy *fénylő szövetnekre*, mely az ismeretek végtelen világában irányt mutasson, hogy el ne tévejedjete; szükségetek van *eszményre*, mely a mindennapi élet sívár mezejéről egy magasabb világba vonza a ti lelketekeket, hol minden tiszta, fénylő és szent. Ezt a szövetneket, ezt az eszményt csupán a vallásban, és itt is a *Krisztus evangéliumában* találhatjátok meg, melyet hirdet és tanít a református egyház.

Azonban, jól jegyezzéte meg, hogy én nem hit tételekről, hanem *hitbuzgóságról* beszélek. Ezt nevezem a tanuló ifjuság egyik ékességének. Ez

a buzgóság pedig *odaadást, lelkesedést, szeretetet* jelent az anyaszentegyház iránt. Az iskolai vallás-tanításnak nem lehet más célja, hogy a ti lelke-tekben is felébressze és megerősítse ezt a törhe-tetlen ragaszkodást, hogy attól sem szerencse, sem szerencsétlenség el ne szakithasson. Az anya-szentegyház élete és fenmaradásának biztosítéka ugyanis, nem a holt tantételekben van, hanem *tagjainak buzgóságában, élő hitében*. Ez ama kő-szikla, melyen a pokol kapui sem vehetnek diadal-mat. *A betű megöl, a lélek az, mely megelevenít.* (II. Kor. III. 6.) Válasszátok ki azért tanulmányai-tokból a lelket, azt a mi maradandó, örök, mi odakapcsol Istenhez, a mi mennyei édes Atyánk-hoz és az ő szent Fiához, az Ur Jézushoz, mert rajta kívül nincsen senki másban üdvösség.

Ne a mai világnak hitetlen, közönyös gyermekeit nézzétek, hanem tekintsetek *dicső emlékü őseinkre, a reformátorokra*, kiknek buzgó-sága, szeretete megépítette templomainkat, iskoláin-akat. Az a lélek és buzgóság, mely őket vezérelte inkább türt és szenvedett, de sem hirért, sem dicsőségért az anyaszentegyházat soha meg nem tagadta; a hitet áruba nem bocsátotta. Legyetek azért ti is a nagy ősöknek méltó utódai, a refor-mátus egyháznak élő körei.

Azok lesztek, ha a hitben férfiasan, erősen megállotok!

(Folyt. köv.)

Hazai krónika

— 1905. szept. 21. —

Országgyűlés. A mint előre hirdetve volt, szept. 15-én megnyílt az országgyűlés s az nap be is zárult. A szociálisták igen nagy számban vonultak fel e napon Budapestre, hogy tüntesse-nek az általános titkos választói jog mellett. Rend-zavarás, verekedés nem történt. Vezéreik ülés előtt kérést adtak be, több ezer aláíróval *Justh* Gyula házelnöknek. *Justh* megígérte, hogy mihelyt a rendes viszonyok helyre állanak, a kérdés el fog intézteni. A gyűlést fél tizenegykor nyitotta meg *Justh* elnök. Elsőnek Br. *Fejérváry* jelent-kezett szólásra és bejelentette, hogy a király nem fogadta el a kormány programját, s így ők va-lamennyien beadták lemondásukat. Reméli a Fel-ség, hogy a többséggel megegyezésre fog jutni a kormány alakítást illetőleg. Beszéde végén királyi kéziratot küldött az elnöknek, melyet felbontva, kitünt, hogy a Felség okt. 10-ig ismét elnapolta a Házat. *Kossuth* Ferencz állott fel és azt indít-ványozta, hogy a Ház emeljen óvást az elnapolás ellen. *Tisza* azt mondja, hogy a királyi kézirat felolvasása után nincs helye a határozat hozatalnak. *Apponyi* és *Rakovszky* hozzá szólása után, a Ház elfogadta *Kossuth* indítványát. *Polonyi* Géza in-dítványt jegyzett be a Ház indítvány könyvébe, hogy a kormány helyeztessék vád alá.

A főrendiházban szept. 16-án szintén ülés volt és rövid vita után tudomásul vették az el- napolást.

A kibontakozásra nézve ismét megindultak a tárgyalások. Ő felsége Bécsben fogadja az el-lenzék vezérférfiait. Hogy milyen irányban lesz a megoldás, arról még nem jött biztos hír.

Hogyha fönt jársz . . .

Hogyha fönt jársz a bérczfokon
S előtted tátongó örvény,
Avagy lenn vagy a völgy ölén :
Isten vigyáz reád folyton.

Ha elhagy majd barát, rokon
S szeretet helyett gunyt találsz,
Ne csüggedj, ha egyedül állsz :
Isten mindig veled vagyton.

Hogyha a sors csapásoktól
Elszédültél, összerogytál,
Támaszodul nem ember áll :
Isten emel fel a porból.

Hogyha Istenben van hited,
A gonoszság meg van törve,
Szomorúság nem ejt törbe :
Isten megvigasztal téged.

Csiszár Mariska.

Egyházi élet.

A kolozsvári ev. ref. egyházközségben, a Ferencz József uti templomhoz, *Benedek* Árpád vajda-szentiváni lelkészt választották meg papnak. A beadott 492 szavazatból *Benedek* Árpád 339-et, Szász Béla 111-et, Régeni Ferencz 34-et és Ve-ress Sándor 2 szavazatot kapott. *Benedek* Árpád még, úgy szólva, fiatal munkabíró ember, széles és gazdag mező áll előtte, hogy Istentől nyert szép tehetségét érvényesíthesse. Mi hisszük, hogy a hozzája fűzött várakozásnak mindenkben meg fog felelni és valódi buzgó lelkipásztora lesz a kolozsvári egyháznak, s méltó utóda nagy elő-deinek. Adjon Isten erre neki segedelmet.

Az egységes istentiszteletre vonatkozó ere-deti javaslatot már ismerik olvasóink. Annak köz-lését a mult számban fejeztük be. Ezen számban a módosított *konventi javaslat* közlését kezdjük meg. Olvasóink most összehasonlíthatják a ket-tőt minden egyes pontjában és megtehetik észre-vételeiket a mit mi is szívesen leközlünk.

A marozvásárhelyi ev. ref. kollegium nagy-termében f. évi szept. hó 14-én d. e. 10 órakor — mint onnan tudósítanak — egy gyönyörű ün-nepély folyt le. Ugyanis az 1880-ban érettségizett ifjak 25 éves találkozózt tartottak. A vizsgát 39 en-tették le. Közülök azonban már 9 alussza örök álmat s 30 él. A találkozó ünnepély a következő-kép folyt le. 1. A XC. Zsolt. »Te benned biz-tunk . . .« 1. versének eléneklése után 2. Nagy Elek ref. lelkész megható imájával vette kezdetét az ünnepély. 3. Bedőházi János orsz. képviselő,

— mint azon bizottságnak, mely ezelőtt 25 évvel a 39 szép reményekkel betelt ifjút ez ősi intézet falai közül az életbe kibocsátotta, egyedül élő tagja — gyönyörű, hazafias színezetű beszédet intézett egykori tanítványaihoz, miután felolvasták a névsorukat. 4. Erdekes felolvasást tartott Dr. Pap István, az 1880. évi érettek egyike. 5. Elhatározták, hogy 25 éves találkozásuk emlékére egy alapítványt tesznek szegény sorsu, jó tanulók segélyezésére. S az alapító levelet elhelyezés végett átadták Csiki Lajos koll. igazgatónak. 6. Az ünnepélyt Toth László ref. lelkész magas szárnyalású imája fejezte be. 7. A »Hymnus« elénklésével az intézetben az ünnepély véget ért. Ezután kimentek a temetőbe, hol megkoszorúzták elhalt tanáraiknak sirjait. A találkozón résztvettek elhatározták, hogyha az Ur életet ad nekik, 10 év múlva ismét találkozóra gyűlnek össze a százados intézet szent falai közé.

Kegyesség utja.

— Egy kálvinista pap naplójából. —

2.

(Folytatás.)

Nincs nagyobb gyönyörűség annál, mint csendességben, titokban tenni meg a jót.

A sorsnak labdája, a véletlen játéka az, a mit a föld adhat nekünk s a mit szerencsének nevezünk. Csak az a miénk, a mik vagyunk s a mi a léleknek a kincse. Bölcsesség, komoly akarat, bátorság, szeretet, csak ez a miénk, ez nem a sors labdája.

Ne szedd le a gyümölcsöt, a mig teljesen meg nem érett.

Várakozás a bölcsék erénye, a földmives is bevárja az aratást.

Forró utakon vezet Isten az ő kedveltjeit, de azért gyakran nyújt ő isteni enyhülést és hűs forrás vizet.

Maradj hű önmagadhoz, akkor hű lehetsz barátodhoz is.

Elég intő jel van az életben, bár használók azt fel s tanulnánk belőle.

A legcsekélyebb dologra is fordíts kitartó hűséget. A ki kicsiben hű, az könnyen lesz hű a nagy dolgokban is.

Miként a gyertya körül röpködő légy elégeti szárnyait, úgy pusztul el a könnyelmű ember, a ki virágról virágra röpked pillangó módjára.

Ha levelünkre válasz jó azoktól, a kiket szeretünk, nagy lelki gyönyörűséggel olvassuk azt. Istenhez küldött fohászaink, sóhajtásaink, imáink mind megannyi levelek, a melyekre a válasz Isten segítsége és megszabadítása. Ki ne örvendene az ilyen levélnek?

Minden éjszaka után nappal következik, minden fájdalomra öröm szokott jöni.

Az alázatosoké a legnagyobb drága kő, előtük nyílik meg a legmélyebb aranybánya, az ő örömük tehát a legfényesebb.

Nem kerestem soha az ellenségeskedést, talán azért olyan nyugodt az én szívem.

A világító torony messze veti fénysugarait s a tengeren eltévedt hajók e fény mellett megtalálják a helyes utat. Hol járnánk, hol tévedzennék mi még most is az élet tengerén, ha nem volnának a mi prófétáink s nem olvasnók a bibliát.

Nem azok a gyilkosok, a kik egymást fejéssel ütik főbe, hanem azok, a kik az éles szavak tüszurásaival éveken át bántják lelkünket.

A szívnek jósága gyakran legyőzhetetlen, ellenséget is megszelidít. Légy igaz szívből jóindulatu s akkor nem félhetsz a gonosz ellenségtől sem.

Ne légy büszke, ha győztél s a dicsőség babér koszoruját tették homokodra. Ne légy kétségbeesve, ha becsületes törekvésed hajótörést szenvedett s ha ezért kigunyolnak.

A legsötétebb utakon vezet Isten az ővéit a teljes világosságra. Csak teljes homályban ragyognak szépen a csillagok.

A háboruban trombita szóval hívják segítségül a távol eső csapatokat. Trombita szó az imádság, a mivel menyei atyánkat naponként segítségül hívhatjuk a veszély percében.

(Lavater zürichi pap nyomán.)

Király Béla.

Mai képünkhöz.

Olvasóinknak a japán-orosz háboru békeköveit mutatjuk be. Középen az amerikai köztársaság elnöke *Roosevell* Tivador látható, mellette balról *Witte* és *Rosen* báró az orosz részről, jobbról *Kamura* és *Tokoriha* a japán részről. Ezeknek nevéhez fűződik a rémes háboru megszűnése.

Vegyes hírek.

Nagy pör. A »Vasárnap« olvasói közül többen emlékezhetnek a »Székelyegyleti takarékpénztár« bukására, mely ezer meg ezer székely emberre hozott veszedelmet, s okozott a székely földön gazdasági válságot. Különösen a betétesek szenvedtek nagy kárt, mert a két millió koronához közel álló betétből csupa 40% térült meg a csődtömeg után. Az intézet, melynek alapítója és vezérigazgatója *Ugron* Gábor volt, 1901-ben bukott meg. A székelyudvarhelyi kir. törvényszék szept. 18 án kezdte tárgyalni ezt az ügyet. A marosvásárhelyi ítélőtábla az ügyészség fölbbezésére *Ugron* Gábor elnökigazgatót és társait csalárd bukás büntetében mondotta ki bűnösnek. Elnök kérdésére *Ugron* Gábor elmondja, hogy 58 éves, nős, három gyermek apja, vagyontalan, büntetve négyszer volt párviadal vétségeért. A pénztárt 1874-ben alapította és azt a maga fizetéseire is felhasználta s ott folyószámlahitelt élvezett. Kölcsönei megszavazására nem folyt be, Kölcsönei 613.000 koronára emelkedtek. Elnök kérde, hogy mint igazgató nem gondolta-e, hogy

ilyen összegű pénzzel a részvénytársaságot bukásba sodorja Ugron: Nem, mivel almakereki birtokomon, melyet 200.000 forintra vásároltam. olyan befektetéseket eszközöltem, hogy a birtok értéke 700 000 forintra emelkedett. Ott vasutat építettem, hetven holdas gyümölcsöst és harmincz holdas szőlőt létesítettem és így a kölcsön bőven fedezve volt. A kölcsönért azért fordultam ide, mivel anyagi helyzetemet itt ismerték és tudták, hogy a pénzt nem pocskolólok el, hanem birtokomba fektetem. A feleségem által álaírt váltót azért kaptam vissza a pénztártól, mivel összes tartozásaim fedezésére birtokaimat betábláztattam és így e váltó, mint ideiglenes fedezet joggal visszajár. Ha a betáblázásnál az igazgatóság hibát követett el, arról én nem tehetek. Politikai hajszát rendeztek ellenem és mivel saját érdekem össze volt nőve a pénztáréval, a betevők megrohanták a pénztárt és mivel a bizalom megingott, a visszafizetéseket nem lehetett gyorsan lebonyolítani. Így következett be a csőd. Ami a kis utalványlapokra való fizetést illeti, az tényleg volt, azonban azokat mindig kicserélte váltóval. Ugron Gábor után az igazgatóság többi tagjait hallgatták ki. A kihallgatottak valamennyien csaknem mind egyformán vallottak. Azt mondják, hogy a pénztárügymenetet nem igen ismerték. Ugron tényleges adósságát sem tudták, mivel azt az elhalt Szigeti István aligazgató nem vitte a gyűlés elé, mert az alapszabály az igazgatók utalványozás-jogát nem korlátozza. Ugron adósságait egy titkos szekrényben kezelték. Ott voltak elhelyezve a kis papírlapra irt utalványok, a váltók stb. De ezeket nem hozták az igazgatóság tudomására. Mikor tudomásukra jött Ugron adósságának összege, nyomban intézkedtek a bekebelezésre nézve Mindnyájan azt vallották, hogy a pénztár bukását az Ugron ellen indított hajszája és az ennek folytán előállott bizalmatlanság idézte elő. Ugron számos tanút adott fel, kik mind azt vallották, hogy ő a bukás évében jó anyagi viszonyok között volt. A tárgyalás még foly.

Elmaradnak az ellenőrzési szemlék. A honvédelmi minisztertől körrendelet érkezett az illetékes hatóságokhoz, melyben hivatalosan is tudatja, hogy úgy a honvéd, mint a közös és népfőlkelő nem tényleges allományban levő legénységre vonatkozólag, az idej ellenőrzési szemlék nem tartatnak még. Ez a körrendelet azonban csak a legénységre vonatkozik, a tiszti ellenőrzési szemlék azonban a szokott módon és időben fognak megtartani a ténylegesnek.

Határigazítás Magyarország javára. Bács-Bodrog vármegye és Szerém vármegye határában a Tisza torkolatának közelében egy Uroszev, másképen Pein nevű sziget van, amely eddig a magyar telekkönyvbe is, meg a horvát-szlavon telekkönyvbe is föl volt véve. A határ eligazítása dolgában az érdekelt vármegyék most bizottságot küldtek ki, amelyek Titelen tartott tanácskozásukon a szigetet Magyarország tulajdonának ítélték. A kis sziget elég értékes halasz-állomás.

A gőzgép jubileuma. Nevezetes és nagy jubileuma lesz az idén a civilizált világnak. A gőzgép éri meg használatba vételének kétszázadik évfordulóját. Az első használható gőzgépet a mely rendkívül szimpla volt, Nevcomen mérnök 1705-ben készítette. Gyakorlatilag 1712-ben alkalmazták először ezt a gépet a griffi szénbányákban. A leglényegesebb javításokat azonban a zseniális James Watt végezte. A mit ő teremtett, az még ma is alapja a legkomplikáltabb gőzgépeknek. Azóta sok ezerféle gőzgép áll az emberi akarat szolgálatában.

Takarékpénztárak statisztikája. Dániában 100 lakosságra 50,91 takarékpénztári könyvecske esik, Svédországban 35,76. Norvégiában 32,09, Belgiumban 29,73, Franciaországban 29, Poroszországban 26,96, Angliában 26,18, Hollandiában 24,98, Olaszországban 20,29, Ausztriában 18,70, Magyarországon 6,89 és Oroszországban 3,09. A takarékpénztárban elhelyezett pénz: Poroszországban 7¹/₄ milliárd márka, Angliában 4,06, Ausztriában 3,67, Franciaországban 3,56, Oroszországban 1,98, Olaszországban 1,91 és Magyarországon 1,29 milliárd. A többi országban a betétek összege egy milliárdon alul van.

A kolera réme még mindig fenyeget, a mi abból is kitetszik, hogy a belügyminiszter szigorú rendeletet adott ki a törvényhatóságoknak, hogy a tisztaságra nézve minden intézkedést megtegyenek. Okos ember rendelet nélkül is tisztán tartja magát, házat, udvarát.

A világ huszfogyasztása. A legtöbb húst az amerikai Egyesült-Államokban fogyasztják: fejenként 147 fontot, összesen 11 ezer millió fontot, még pedig 5 ezer millió font marhahúst, 4 ezer millió font sertéshúst és 800 millió font bárányhúst. A yankeek után mindjárt az angolok következnek fejenként 100 font huszfogyasztással. A többi országokra nézve e szám a következő: Norvégia 80 font, Franciaország 77, Spanyolország 70, Németország 64, Svájc 62, Belgium 61, Magyarország-Ausztria 60, Oroszország, Porrugál és Hollandia 50, Olaszország 24 font. E szerint úgy látszik, hogy a huszfogyasztás mennyisége nemcsak a vagyonsági viszonyoktól függ, mert Hollandia és Belgium kétségtelenül vagyonosabb Spanyolországnál.

Gabonapiacz Budapesten. szeptember 8.

Buza: . . .	100 kilónként	15 k. 75 f. - 16 k. 50 f.
Rozs: . . .	»	12 k. 45 f. — 12 k. 55 f.
Árpa: . . .	»	12 k. 05 f. — 12 k. 55 f.
Törökbuza: »	»	16 k. 90 f. — 17 k. 25 f.
Zab: . . .	»	12 k. 30 f. — 13 k. 10 f.

